

Visiedocument Transitiecoalitie Voedsel (startnotitie)

'Wij gaan voor duurzaam en gezond, van grond tot mond en de hele wereld rond. Met Nederland als wereldvoorbeeld'

(versie augustus 2017)

In het kort

De Transitiecoalitie Voedsel bestaat uit koplopers en organisaties die nieuwe oplossingen zien voor het huidige voedselsysteem dat ecologisch, sociaal en economisch steeds meer vastloopt. De situatie is urgent. De coalitie ziet veel kansen om de transitie te gaan versnellen naar een systeem waarin duurzaam en gezond voedsel in de hele keten de standaard wordt. Van producent tot consument. Met Nederland als wereldvoorbeeld. Kort gezegd: wij gaan voor duurzaam en gezond van grond tot mond, de hele wereld rond.

Wij roepen iedereen op hieraan mee te werken.

Wij willen af van een systeem waarin de keten is gericht op maximale opbrengst per hectare, per dier of per m² schapruimte. Van een model waarin de focus op volume tegen de laagste prijs leidt tot grote schade voor mens en milieu. Wij willen toe naar een toekomstbestendig en transparant systeem dat is gericht op kwaliteit en meervoudige waarde-creatie waarbij externe kosten en baten in de prijzen zijn verwerkt. En er sprake is van behoud en herstel van biodiversiteit, een gezonde bodem, verantwoorde arbeidsomstandigheden en billijke inkomens. Een systeem waarin ongezonde voedselpatronen worden vervangen door duurzaam en gezond eten, beschikbaar voor iedereen, ook voor de minder bevoorrechte groepen in de samenleving.

De Sustainable Development Goals zijn onze inspiratiebron. Wij spreken over een lange termijn en holistisch '4 returns model' waarin inspiratie, sociaal, natuurlijk en financieel kapitaal de opbrengsten zijn.

Wij zijn een coalitie van coalities, pioniers en organisaties die zelf al onderdelen van de transitieagenda uitvoeren. We willen koplopers in hun rol versterken en de krachten bundelen om de omslag in het hele systeem te bespoedigen. Wij hanteren 9 leidende principes, een 'theory of change' en we hebben een actie-agenda waarmee we snel concrete resultaten willen boeken.

Onze vijf speerpunten zijn: kennis/innovatie, onderling leren, marktvergroting, beleidsbeïnvloeding en onderwijs. Op deze terreinen agenderen en activeren wij thema's als korte en gezonde ketens, regeneratieve en natuurinclusieve landbouw, transparantie, internaliseren van externe kosten en baten, gezonde voeding, eiwittransitie, billijke beloning, nieuwe businessmodellen, financiering en gedragsverandering bij de consument.

Wij menen dat de tijd nú rijp is voor krachtenbundeling en versnelling. Wij zetten ons daar met volle overtuiging en ervaring voor in. Dat doen we als beweging van onderop, startend met ca. 40 persoonlijk betrokken koplopers, innovators en opinieliders die hun sporen in landbouw, ecologie, voeding, gezondheid en duurzaamheid ruimschoots hebben verdiend (zie bijlage 1). De Transitiecoalitie bundelt de krachten van deze koplopers en breidt zich snel uit met andere boeren, ondernemers, investeerders, zorginstellingen, wetenschappers, experts, consumenten, burgers, NGO's, media en ambitieuze politici en bestuurders.

1. De diagnose: waarom een transitie?¹

Zowel aan de aanbod- als aan de vraagzijde van de voedselmarkt is er veel mis. Duurzaamheid, gezondheid en inkomens staan onder grote druk. Het landbouw- en voedselsysteem kent een mono-benadering van intensivering, schaalvergroting en efficiëntie, waardoor winst vaak ten koste gaat van 'people' en 'planet': bodem, ecosystemen, biodiversiteit, water, mineralencycli, klimaat, arbeidsomstandigheden, inkomens en gezondheid van mens en dier. Daarmee verdwijnt in hoog tempo het natuurlijke en sociale kapitaal waarmee we ook in de toekomst op een verantwoorde manier voedsel kunnen blijven produceren. De urgentie voor een omslag is groot. Het klimaat en de natuurlijke veerkracht van onze aarde gaan hard achteruit, zowel mondiaal als in eigen land. En ook de volksgezondheid staat door systeemfouten en verkeerde prikkels onder steeds grotere druk.

Veel boeren moeten het doen met marginale en sterk wisselende inkomens. Zij moeten grote financiële risico's nemen om überhaupt nog te kunnen overleven. Ze worden gedwongen nog meer op prijs en kwantiteit te concurreren in plaats van op kwaliteit en ecosysteemdiensten (*race to the bottom*). Dierenwelzijn is een punt van aanhoudende zorg.

Veel burgers zijn onvoldoende geëquipeerd voor duurzamer en gezond gedrag of hebben hiervoor gewoonweg het geld niet. De consument raakt in toenemende mate vervreemd van de herkomst van eten en koopt vooral op lage prijs en gemak. Wereldwijd gaat de toenemende 'welvaart' gepaard met afnemende gezondheid door een systeem dat op tal van manieren stuurt richting niet-duurzaam en ongezond gedrag. Te veel niet-duurzaam, ongezond en goedkoop voedsel in vrijwel alle aanbodkanalen leidt tot ongezonde voedselpatronen. Meer dan 50% van de chronische ziekten zijn voedsel gerelateerd, en nu al hebben 2 miljard mensen overgewicht. Daar staat tegenover dat 800 miljoen mensen honger hebben, terwijl we meer dan 30% van ons voedsel weggooien.

Die prijs weerspiegelt lang niet alle kosten die met de productie en verwerking gepaard gaan. Terwijl de baten veelal zijn geprivatiseerd worden milieu-, water-, landschaps-, gezondheids- en sociale kosten gesocialiseerd, d.w.z. doorgeschoven naar de toekomst of naar personen en partijen die hiervoor niet verantwoordelijk zijn. Overheidsbeleid faciliteert in tal van opzichten nog het oude model met alle negatieve effecten van dien. Bovendien is het overheidsbeleid niet consistent en is er sprake van veel verkokering die een integrale aanpak ernstig belemmert.

Intussen krijgen we te maken met een bevolkingsgroei naar zo'n 10 miljard in 2050 en nemen armere landen en opkomende economieën in toenemende mate de westerse productiemethoden en consumptiegewoonten over, zoals niet in de laatste plaats een stijgende consumptie van dierlijke eiwitten.

Ons systeem is gebaseerd op een verdienmodel dat snelle maximalisatie van winst per hectare, per dier of m² schapruimte nastreeft en economische winst als belangrijkste graadmeter voor succes ziet. Korte termijn aandeelhoudersbelangen domineren.

Kortom, alle partijen zitten gegijzeld in een systeem met verkeerde prikkels en grote schadelijke effecten.

2. Waarom nu?

Het besef dat het huidige systeem spaak loopt groeit. De betrokkenheid bij duurzaamheid en gezondheid neemt in rap tempo toe. Het klimaatakkoord en de UN Sustainable Development Goals geven de wereld een inspirerende agenda die grote gevolgen heeft, ook voor de agro-foodsector. Het Sustainable Food Systems Programme van de VN en het programma FReSH van de World Business Council for Sustainable Development en de EAT Foundation zetten zich inmiddels in voor systeemverandering in de voedselwereld. En op nationaal niveau spreekt Nederland met de Nationale Voedseltop (2017) de ambitie uit om binnen 5 tot 10 jaar wereldwijd koploper te willen zijn op het gebied van duurzame en gezonde voeding.

¹ De beknopte diagnose in 1 en 2 is opgesteld met inzichten van de Raad voor Integrale Duurzame Landbouw en Voeding, het Planbureau voor de Leefomgeving, New Foresight, Commonland, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en vele anderen. Bij hen zijn uitvoeriger analyses beschikbaar waar we graag naar verwijzen.

Een toenemend aantal mensen weet dat nieuwe vormen van voedselproductie en -consumptie nodig zijn. Er ontstaan nieuwe initiatieven, samenwerkingen en vormen van ketenorganisatie waar 'natuur', 'verbinding', 'duurzaam' en 'gezond' sleutelwoorden zijn.

Het inzicht groeit dat voor toekomstbestendige voedselproductie het landschap met herstel van de ecologische functies als basis voor de lokale economie, als uitgangspunt moet worden genomen. Onderkend wordt dat er sprake is van grote verschillen in productiegebieden en marktstructuren die vragen om verschillende benaderingen, variërend van grootschalig en intensief tot multifunctioneel en extensief. Wetenschappelijke studies laten zien dat met regeneratieve landbouwmethoden zowel voldoende voedsel als ecologische voordelen gerealiseerd kunnen worden. Dat betekent landbouwsystemen die meegaan met de natuur in plaats van modellen die de natuur willen domineren. Systemen waarin de boer handvatten krijgt om onderdeel van de oplossing te zijn en een nieuwe positie verwerft als verzorger van de natuur en de bodem. Het boerenbedrijf wordt in die visie weer meer multifunctioneel (voedsel, natuur, gezondheid, recreatie, etc.). Ook voor de werkgelegenheid pakt deze omslag gunstig uit. Er zijn steeds meer voorbeelden waarbij uitgegaan wordt van landschapszoning en lange termijn investeringen. Veelbelovend is het zogenaamde *4 returns/3 zones/20 years framework*, ontwikkeld door Commonland. Deze aanpak begint resultaat te boeken in landen als Spanje, Zuid-Afrika en Australië. Het framework is een praktisch businessmodel om op landschapsniveau gedegradeerde landschappen te herstellen en te beheren. En meerwaarde te laten toevoegen in meetbare termen van inspiratie, sociaal en natuur, en te laten renderen in duurzaam financieel rendement.

Korte ketens en regionale maatschappelijk-economische concepten zijn in opkomst. Willem & Drees, Diverzio, Atlantis Handelshuis, Dutch Cuisine en de Coöperatieve Betuwse Fruitmotor laten hiervan de eerste resultaten zien. De Green Protein Alliance werkt aan het eten van meer plantaardige en minder dierlijke eiwitten. Zorg en catering worden op een nieuwe leest geschoeid, met kwaliteit, smaak en gezondheid voorop.

De aandacht verschuift van platte, lege calorieën naar de functies van voedsel en eten: voedsaamheid, gezondheid en samenzijn. Dat gaat samen met een groeiend besef dat voedsel 'als medicijn' veel welvaartsziektes kan voorkomen of terugdringen. De Stichting Voeding Leeft bewijst dat bijvoorbeeld met een succesvol programma voor diabetes2 patiënten. Ook voedselverspilling wordt aangepakt, o.a. met een eerste Verspillingsfabriek.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden die laten zien dat een toekomstbestendig model in opkomst is. Het is nu de tijd om de huidige gefragmenteerde beweging door krachtenbundeling groter te maken dan de som der delen. Het gaat om synergie, een gedeelde visie, opschaling en samen bepalen hoe we de transitie kunnen versnellen.

3. Wat is er nodig? Een 'theory of change'

De beschreven ontwikkelingen laten zien dat een voedseltransitie noodzakelijk is, én dat deze ook gaande is. Wat nu nodig is, is dat we die transitie versnellen.

Om het systeem te laten kantelen, baseren we ons op de transitieleer die laat zien dat er in grote lijnen drie stappen nodig zijn:

- 1) Coalities bouwen van koplopers en pioniers die met elkaar een gedeelde visie en ambitie formuleren
- 2) Het proces versnellen met icoonprojecten, transparantie, nieuwe businessmodellen, mijlpalen en inzichten hoe we de spelregels kunnen veranderen
- 3) Uitvoering, monitoring en accountability: met elkaar projecten realiseren, zorg dragen voor onderling leren en coördinatie met gezag en het juiste instrumentarium.

De volgende strategische uitgangspunten vormen de basis van onze benadering:

- Integrale systeembenadering: we kiezen voor een holistische en lange-termijn aanpak met een diversiteit aan oplossingen door een scala aan stakeholders.
- Mondiaal denken en lokaal handelen: we nemen Nederland als startpunt en richten ons in eerste instantie op het handelingsperspectief in Nederland, maar altijd met het oog op de rest van de wereld. We verbinden

ons met de mondiale agenda en de Sustainable Development Goals. Ons uitgangspunt is SDG 17 (partnerships for the goals). Vandaaruit dragen we bij aan alle andere SDG's.

- Het model voor een transitieagenda zoals recent door New Foresight ontwikkeld en het *4 returns / 3 zones / 20 years framework* van Commonland dat werkt met de Theory U, hanteren we bij het verder uitwerken en structureren van onze acties.
- We bouwen aan invloed en impact. Daarvoor is een grote en brede beweging noodzakelijk waar allerlei partners bij kunnen aansluiten. We zoeken de verbinding met mainstream eerder dan dat we er ons tegen afzetten, maar concentreren ons wel op het realiseren van de transitie en niet op het meekrijgen van alle partijen.
- Bij invloed hoort ook een sterke wisselwerking met de overheid en de politiek, nationaal, lokaal en internationaal, en specifiek met de overheden die zich buigen over voedsel, landbouw, natuur, milieu gezondheid, sociale zaken en niet in de laatste plaats financiën en belastingen.
- Het besef dat Nederland mondiaal een voedselgrootmacht is en een gamechanger kan zijn. Door de enorme grondstoffenketens die door Nederland gaan, de hoge importen, de hier gecreëerde toegevoegde waarde, de grote exporten en niet in de laatste plaats door onze kennis heeft Nederland wereldwijd impact en invloed. Die positie kan ten goede worden gebruikt, maar vraagt wel om andere concepten en verdienmodellen.

4. Onze ambitie en visie

Onze ambitie is een voedselketen die duurzaam en gezond is en daardoor bijdraagt aan perspectief voor de boer, billijke inkomens in de keten, een veerkrachtige aarde en gezonde mensen en dieren. Hier en elders in de wereld. Met Nederland als wereldvoorbeeld. Kort gezegd: wij gaan voor duurzaam en gezond van grond tot mond, de hele wereld rond.

Visie: om onze ambitie te realiseren is een ingrijpende en vergaande systeemverandering nodig.

Dat betekent voor de verschillende spelers in het systeem o.a. het volgende:

- **boeren** krijgen weer ruimte en kansen om niet alleen veel en efficiënt te produceren maar ook multifunctioneel bij te dragen aan maatschappelijke doelen als gezonde voeding, natuurherstel en -behoud, zorg en recreatie, met krachtige verdienmodellen en moderne technologie;
- **ketens** concurreren op meervoudige waarde-creatie (kwaliteit, smaak, voedingswaarde, dierenwelzijn en ecosysteemdiensten) en niet eenzijdig op efficiëntie/laagste prijs;
- **de financiële sector** gaat investeren en financieren ten behoeve van meervoudige waardecreatie in plaats van vooral ten behoeve van korte termijn financieel rendement
- **consumenten** worden met kennis, communicatie, duurzaam en gezond aanbod en aantrekkelijke prijzen in staat gesteld om duurzame en gezonde keuzes te maken met vertrouwen in de keten van 'farm to fork': 'eet jezelf en de wereld gezond';
- **de overheid** is ontkokerd en consistent en zorgt voor de juiste spelregels, prikkels en sancties, voor een level playing field waarin 'true prices' gerekend worden en voor een situatie waarin ook minder bevoorrechte groepen duurzaam en gezond kunnen eten;

5. Negen leidende principes

Onze ambitie en visie vertalen we in 9 leidende principes die richtinggevend zijn voor onze activiteiten en de partijen die zich bij ons aansluiten:

1. Wij werken aan **transparantie** van alle aspecten en effecten van de voedselproductie en -consumptie in alle schakels van de voedselketen.
2. Wij werken aan de omslag van een systeem waarin maximale intensiteit en opbrengst per eenheid centraal staat, naar een model waarin waardecreatie op de elementen inspiratie, maatschappij, ecologie en economie (duurzaam financieel rendement) leidend zijn. We noemen dat de **4 returns aanpak**.
3. Van de verschillende wereldbeelden van waaruit naar landbouw, voedsel en gezondheid kan worden gekeken, ondersteunen we vooral de **wereldbeelden waarin samenwerking, integriteit en immateriële waarden** (zoals rechtvaardigheid, vrede en de commons) een belangrijke rol spelen.

4. Wij werken aan het internaliseren van externe kosten en baten in de marktprijs (**true cost en true price**).
5. Wij werken aan een **klimaatneutrale en circulaire** voedselketen die begint bij behoud van de hotspots van biodiversiteit en, waar dat niet kan, zo veel mogelijk **regeneratief gebruik van** ecosystemen, met gesloten kringlopen en gebruikmakend van de best beschikbare technologie.
6. Wij werken aan het herstel van de **band tussen platteland / boer en consument / burger**.
7. Wij werken aan een **voedselcultuur** waarin kwaliteit, duurzaamheid, gezondheid, smaak en veel groente en fruit voorop staan: op weg naar het principe 'eet jezelf en de wereld gezond'.
8. Wij werken aan een **eiwittransitie** waarin de consumptie van plantaardige eiwitten aanzienlijk groter wordt dan de (over)consumptie van dierlijke eiwitten.
9. Wij werken aan een mondiaal en lokaal eerlijke voedselverdeling met **genoeg en gezond voedsel voor iedereen**, ook voor mensen in minder gunstige omstandigheden.

6. Onze aanpak

Onze aanpak richt zich vooral op de volgende 5 domeinen/actielijnen:

- **Kennis, onderzoek, innovatie en monitoring:** we inventariseren belangrijke nieuwe kennisvragen en hypothesen die (verdere) onderbouwing behoeven en doen onderzoeksvoorstellen. We bevorderen de verbinding tussen bestaand onderzoek en praktijk en stimuleren innovatie. We monitoren de voortgang en best practices. Al deze aspecten van onderzoek en kennis pakken we op in nauwe samenwerking met de Raad voor Integrale Duurzame Landbouw en Voeding, het Planbureau voor de Leefomgeving, New Foresight en andere kennispartners.
- **Inspireren, onderling leren en netwerken delen:** we bevorderen en faciliteren het onderling leren tussen de leden van de coalitie. Daarmee fungeren we als een Community of Practice en vervullen we een 'makelaarsfunctie' zodat sneller geleerd, ontwikkeld en uitgerold kan worden.
- **Marktvergroting, opschaling en nieuwe businessmodellen:** we bevorderen marktvergroting, nieuwe businessmodellen en opschaling door bij te dragen aan vraagactivering en aan een voedselcultuur waarin smaak en voedingswaarde voorop staan. We doen veel aan communicatie. Ook ondersteunen we koploperprojecten om daaraan meer gezag en bekendheid te geven.
- **Lobby en beleidsbeïnvloeding:** we inventariseren barrières die een transitie naar duurzaam en gezond in de weg staan, en vertalen die in beleidsinterventies en vormen van cocreatie met beleidsmakers. We richten ons vooral op belangrijke systeemspelers zoals de overheid, financiers en toezichthouders. Op dit terrein werken we o.a. nauw samen met de coalitie van Agriprofocus, met De Groene Zaak en waar mogelijk ook met organisaties als VNO-NCW, LTO en NGO's.
- **Onderwijs:** het bevorderen van kennis en scholing op het gebied van gezonde en duurzame voeding zien wij als een belangrijk speerpunt in de transitie. Het gaat hierbij zowel om het reguliere onderwijs gericht op kinderen en jongeren als om het academische en beroepsonderwijs en andere vormen van educatie.

We formuleren speerpunthema's. Aan de hand daarvan zullen we op elk van de bovengenoemde actielijnen onze rol verder uitkristalliseren.

7. Thema's

Om de omslag naar duurzaam en gezond te realiseren zal aan meerdere thema's tegelijk gewerkt moeten worden. Bij elk thema wordt eerst bekeken welke initiatieven er al zijn en hoe wij deze kunnen ondersteunen of versterken. Vervolgens bepalen we welke thema's door ons verder moeten worden uitgewerkt met een visie per thema, beoogde doelen, samenwerking met partijen die hier al actief zijn, plan van aanpak en tijdsplanning. We maken daarbij een keuze uit o.a. de volgende thema's en staan open voor nieuwe onderwerpen:

- **Korte en gezonde ketens met herstel van boer-burger solidariteit** (denk aan streekproducten, participatie van burgers in lokale agrarische productie, samenwerking zorginstellingen met voedselproducenten uit de streek).

- **Regeneratieve en natuurinclusieve landbouw** mede in relatie tot de landschapsbenadering van Commonland en met perspectief voor de boer, ondernemer, burgers en natuurbeheerders. Nauwe samenwerking met o.a. het Netwerk Natuurinclusieve Landbouw ligt hier voor de hand.
- **Transparantie en het internaliseren van externe kosten en baten (true cost / true price):** natuurlijk en sociaal kapitaal (o.a. voortbouwend op de uitkomsten van de recente studie naar truecost accounting door Eosta en EY).
- **Gezondheid en voeding:** voedsel ter bevordering van gezondheid en herstel van ziekten en met een lage footprint (in nauwe samenwerking met o.a. Voeding Leeft en zo mogelijk ziektekostenverzekeraars).
- **Financiering en eigendom/gebruik van grond** (o.a. ism Triodos Bank).
- **Nieuwe businessmodellen.**
- Naar een **smaakcultuur** en voedselkennis die is gebaseerd op kwaliteit en voedingswaarde.
- **IMVO** (internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen in de keten) met daarin extra aandacht voor sociale vraagstukken als armoede, arbeidsomstandigheden, leefbaar loon en de interdependentie met milieu vraagstukken als klimaat en energie (in nauwe samenwerking met recente IMVO initiatieven van o.a. Jan Huijbers/LTO Nederland).
- **Gedragsverandering en -beïnvloeding van de consument.**

8. Doelstellingen en mijlpalen

Onze visie en ambitie zullen we vertalen in concrete doelstellingen die bijdragen aan de mondiale SDG's. Om de gedachten te bepalen formuleren we hierna een aantal eerste **suggesties** voor doelstellingen die na verdere discussie in de coalitie zullen worden aangevuld en aangescherpt.

- De ecologische footprint van de sector en de Nederlandse consument daalt in een voortzettende en versnellende trend.
- De op fossiele brandstoffen en natuurverlies gebaseerde inputs in de Nederlandse voedselproductie nemen af in een versnellende trend met als doel een fossielvrije sector uiterlijk in 2050.
- Nederlandse streekproducten en producten van natuurinclusieve, regeneratieve en biologische landbouw hebben een aanhoudend groeiend marktaandeel.
- Eiwittransitie: in 2050 is de consumptie van eiwitten in ons land van nu 35% plantaardig en 65% dierlijk verschoven naar 80% plantaardig en 20% dierlijk
- Toevoegingen van suiker, vet en zout aan voedsel gaan fors achteruit.
- Er is voor boeren en tuinders weer perspectief met een billijk inkomen en ruimte voor businessmodellen gebaseerd op duurzaamheid en gezondheid.
- Het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de EU ondersteunt consistent de vereiste omslag in het voedselsysteem.
- In de belastingstelsels vindt een verschuiving plaats van belasting op arbeid naar belasting op consumptie, vervuiling en grondstoffen/materialen.
- Artsen stellen voedsel- en leefstijladvies centraal in hun dienstverlening aan patiënten.
- Gezond en duurzaam voedsel krijgt een centrale rol in landbouw-, gezondheids- en zorgopleidingen en wordt ook een onderwerp in het basis- en voortgezet onderwijs.
- Regeneratieve methoden van bodemgebruik en landbouw zijn onderdeel van het curriculum van groene opleidingen.
- Nederlandse overheden en bedrijven kopen alleen nog duurzaam en gezond voedsel in.
- Supermarkten ontwikkelen zich tot marktplaatsen en storytellers voor gezond en duurzaam eten.

9. Positionering en organisatie

De samenstelling van de coalitie is haar kracht. Er is sprake van een grote diversiteit van deelnemers uit de brede wereld van landbouw, voedsel, gezondheid, ecologie en duurzaamheid. Bedrijfsleven, landbouw, gezondheidszorg, wetenschap, NGO's, consumenten, financiers en beleid zijn allemaal vertegenwoordigd.

Positionering en rol transitiecoalitie

Onze rol is het om voor het grote transitieverhaal te gaan. Opgebouwd vanuit en voortbouwend op de vele coalities en partijen die al delen van de transitieagenda oppakken, fungeren wij als een coördinerend, inspirerend, agenderend en beïnvloedend netwerk. Wij geven stem aan de beweging van onderop.

We zijn voor hen een 'hub', een platform en laten hiermee tevens zien dat er voor de transitie een groot draagvlak bestaat.

We ondersteunen lopende initiatieven en vormen op terreinen die extra aandacht behoeven speciale teams. Deze teams worden geleid door koplopers op hun gebied die in de positie zijn om mee 'aan de goede knoppen te draaien'. Voorts hebben zij tot taak mainstream partijen te inspireren en uit te dagen.

Regelmatig komen we plenair bij elkaar om hoofdlijnen af te stemmen en samen de diepte in te gaan.

Er is een kernteam dat coördineert, contact onderhoudt met andere initiatieven, nieuwe partners aantrekt, financiering zoekt en het netwerk op de hoogte houdt van ontwikkelingen en lopende projecten.

Er wordt gewerkt aan een contributiemodel en aan funding door fondsen en overheden.

10. Meedoen?

Aansluiting bij de Transitiecoalitie is voor iedereen mogelijk die zich committeert aan onze visie, onze ambities en de 9 leidende principes en daar een stevige eigen invulling aan wil geven.

'Be the change you want to see' is hierbij ons uitgangspunt.

Utrecht, 23 augustus 2017